

**HUGH
LAURIE**

**OBCHODNÍK
SE SMRTÍ**

**HUGH
LAURIE**

**OBCHODNÍK
SE SMRTÍ**

HUGH LAURIE
OBCHODNÍK SE SMRTÍ

© NAKLADATELSTVÍ XYZ, 2008, 2013
Copyright © Hugh Laurie, 1996
Translation © Milena Poláčková, 2008, 2013

ISBN 978-80-7388-792-6

Mému otci

*Jsem zavázán Stephenu Fryovi za jeho komentáře; Kim Harrisové
a Sarah Williamsové za jejich osobitý vkus a bystré postřehy;
svému literárnímu agentovi Anthonymu Goffovi, jenž mě velkoryse
povzbuzoval a byl mi nápomocen; své divadelní agentce Lorraine
Hamiltonové za to, že nic nenamítala, když jsem si našel literárního
agenta – a také své ženě Jo za takovou řádku věcí, že by vydala na
knihu delší, než je tato.*

JEDNA

*Dnes ráno muže viděl jsem,
jenž zemřít netoužil.*

Patrick Shaw-Stewart

Představte si, že máte někomu zlomit ruku.

Pravou nebo levou, na tom nezáleží. Jde o to, že mu ji zlomit musíte, protože když to neuděláte... no, na tom vlastně tak nezáleží. Řekněme, že vás nečeká nic dobrého, když to neuděláte.

Takže se ptám: zlomíte ji rychle – křup, jé, pardon, počkejte, uděláme improvizovanou dlahu – nebo to budete celé protahovat dobrých osm minut, občas přitlačíte v nejslabším místě, dokud dotyčný bolesti nebude celý rudý a zelený a horký a studený a vůbec zcela nesnesitelný?

No ano. Jistě. Správné je – *jedině* správné je vyřídit to, jak nejrychleji to jde. Zlomíte tu ruku, nalejete mu vodku a budete vzorným občanem. Nic jiného nepřichází v úvahu.

Jenže.

Jenže, jenže, jenže.

Co když toho člověka na druhém konci ruky nesnášíte? Myslím opravdu a z duše nesnášíte.

Přesně k tomu jsem se totiž teď musel nějak postavit. Říkám teď, ale myslím tehdy, v tu chvíli, o které píšu. V tu chvíli, v ten mizerný zlomek vteřiny, než mi zápěstí dojede zezadu až ke krku a moje pažní kost se rozletí na dva nebo spíš ještě víc kousků, které budou držet pohromadě leda tak silou vůle.

Ta ruka, kterou jsme rozebírali, je totiž moje, víte? To není ruka nějakého abstraktního filozofa. Ta kost, kůže, chloupky, malá bílá jizva na špičce loktu od hrany akumulacek v gatehillské základní škole – to všechno je moje. A v tuhle chvíli musím vzít v úvahu skutečnost, že člověk, který stojí za mnou, drží mě za zápěstí a tlačí mi je s téměř slastným zaujetím nahoru po páteři, mě nesnáší. Myslím opravdu z duše nesnáší.

Z principu.

Jmenoval se Rayner. Křestní jméno neznámé. Mně, přinejmenším, a tudíž nejspíš i vám.

Předpokládám, že kdosi kdesi musel jeho křestní jméno znát – musel ho tím jménem pokřtít, volat ho jím na oběd, naučit ho je napsat. A někdo jiný ho musel tím jménem volat přes bar, co si dá k pití, šeptat je v intimních chvílích nebo vyplnit do rubriky na formuláři životního pojištění. Víím, že se tohle všechno muselo stát. Jen je docela těžké si to představit.

Rayner byl podle mého odhadu tak o deset let starší než já. Což bylo v pořádku. Nic proti. Vycházím dobře a přátelsky bez lámání rukou s mnoha lidmi, kteří jsou o deset let starší než já. Lidi, kteří jsou o deset let starší než já, koneckonců obdivuju. Jenže Rayner byl ještě k tomu

o deset centimetrů vyšší než já, o čtvrt metráku těžší než já a měl přinejmenším o osm jednotek násilí (na co se vlastně měří násilí?) víc než já. Byl ošklivější než parkoviště. Měl velkou holou lebku plnou prohloubenin a vyboulenin jako balón s výztužemi a rváčský nos, který mu někdo na obličej evidentně namaloval levou rukou, ne-li levou nohou, se mu pod hrubým plátem čela rozkládal jako křivolaká delta.

Dobrý bože, co tohle bylo za čelo! Jeho mohutná frontální rovina postupem času musela odrazit nejednu cihlu, nůž, láhev nebo rozumný argument. Zůstaly po nich mezi širokými póry jen sotva patrné zářezy. Byly to, myslím, nejširší póry, jaké jsem kdy na lidské kůži viděl. Až se mi vybavilo cvičné jamkoviště v Dalbeattie na konci toho dlouhého suchého léta v roce 76.

Z vertikální projekce bylo patrné, že kdysi v minulosti Raynerovi někdo ukousl uši a potom je vyplivl zpátky. Levé ucho měl totiž vzhůru nohama nebo naruby nebo tak nějak, že jste se na ně museli chvíli dívat, než vás napadlo „no jo, to je ucho“.

A k tomu všemu, pokud se to k vám ještě nedoneslo, měl Rayner na sobě černou koženou bundu a pod ní černý rolák.

Ale jistě by se to k vám bylo doneslo. Rayner mohl klidně chodit od hlavy až k patě ve stříbře a nosit za uchem orchidej a nervózní kolemjdoucí by mu stejně nejdřív zaplatili peníze a potom by teprve začali přemýšlet, jestli mu nějaké dluží.

Já jsem mu náhodou nedlužil. Rayner patřil k té vyvolené skupině lidí, kterým jsem nikdy nic nedlužil, a kdyby se situace mezi námi vyvíjela poněkud příznivěji, mohl jsem navrhnout, aby si s kolegy nechali udělat zvláštní kravatu, která by potvrzovala, že patří k sobě. Mohly by na ní třeba být zkřížené cesty.

Ale jak jsem říkal, situace mezi námi se příznivě nevyvíjela.

Jistý jednoruký instruktor zápasu, kterému říkali Cliff (já vím, učil zápas, a přitom neměl jednu ruku – takové věci se v životě občas přihodí), mi kdysi říkal, že bolest si člověk dělá sám. Druzí lidé vám dělají různé věci – bijou vás, bodají vás nebo se vám snaží zlomit ruku – ale bolest je váš vlastní produkt. A proto, říkal Cliff, který strávil dva týdny v Japonsku, a tudíž se cítil povoláním trousit kolem sebe moudra ze své bezedné pokladnice, je v moci každého člověka bolest zastavit. Cliffa zabila o tři měsíce později v hospodské rvačce padesátiletá vdova, takže už nejspíš nebude mít příležitost uvést svá slova na pravou míru.

Bolest je událost. Prostě se vám stane a vy se k ní musíte nějak postavit.

Jediná věc, která hrála jakž takž v můj prospěch, bylo to, že jsem až dosud nevydal žádný zvuk.

Nemělo to co dělat s žádnou statečností, víte, prostě to tak nějak vyšlo. Až do této chvíle jsme s Raynerem za chlapského zpoceného mlčení naráželi do zdí a do nábytku a jen tu a tam příležitostně hekli na důkaz maximálního soustředění. Ale teď, když už zbývalo sotva pět vteřin do chvíle, než omdlím nebo než to moje ruka vzdá, teď přišel ideální okamžik vnést do situace nový prvek. Nenapadlo mě nic jiného než zvuk.

Proto jsem se zhluboka nadechl nosem, napřímil se, jak to nejvíc šlo, abych byl tomu člověku co nejbliž, na chvíli jsem zadržel dech a potom vydal cosi, co japonští mistři bojových umění označují jako

kiai – nejbližší český ekvivalent je „velmi hlasitý zvuk“, což celkem odpovídá – výkřik ohlušující, oslepující, šokující a čert ví jaké ještě intenzity, kterým jsem vyděsil i sám sebe.

Na Raynera to mělo předpokládaný účinek. Bezděky uhnul stranou a asi tak na dvanáctinu vteřiny povolil sevření mé ruky. Vrh-
nul jsem se hlavou proti jeho obličejí, jak nejsilněji jsem mohl, a cítil jsem, jak se jeho nosní chrupavka přizpůsobuje tvaru mé lebky a jak mi kůže na hlavě vlhne. Potom jsem zvedl patu proti jeho slabinám a dřel jsem mu vnitřní stranu stehna až k impozantnímu ranci genitálií. V tu chvíli dvanáctina vteřina uplynula, Rayner už mi nelámal ruku a já jsem si stačil uvědomit, že se topím v potu.

Ustoupil jsem kousek od něho, vznášel jsem se na špičkách jako obstarožní bernardýn a začal se rozhlížet po něčem, co by mohlo posloužit jako zbraň.

Dějištěm tohoto bojového zápolení ve volném stylu, jehož první kolo trvalo patnáct minut, byl malý nevkusně zařízený obývací pokoj v luxusní londýnské čtvrti Belgravia. Bytový architekt odvedl otřesnou práci, jako ostatně všichni bytoví architekti stoprocentně a bez výjimky, ovšem jeho záliba v těžkých přenosných předmětech mi v tuto chvíli náhodou přišla vhod. Zdravou rukou jsem sebral z krbové římsy půlmetrového Buddhu a zjistil jsem, že uši toho mrňavého chlápka mohou posloužit jako docela solidní držadlo.

Rayner zrovna klečel a zvracel na čínský koberec, čímž poněkud vylepšil jeho barvy. Zaujal jsem pozici, zaťal všechny svaly a bekhen-
dem jsem zarazil jeden roh Buddhova podstavce do měkké oblasti za Raynerovým levým uchem. Ozvala se tupá měkká rána, jakou dokáže vydat pouze lidská tkáň při nárazu, a Rayner se svezl na bok.

Nezdržoval jsem se zjišťováním, jestli je naživu. Je to bezohlednost, já vím, ale co se dá dělat.

Otřel jsem si pot z obličeje a vyrazil do haly. Nastražil jsem uši, ale žádný zvuk z domu ani z ulice venku jsem neslyšel, protože mi srdce tlouklo jako sbíječka. Nebo to možná opravdu byla sbíječka venku na ulici. Neměl jsem čas to sledovat, protože jsem horečně nasával objemné balíky vzduchu.

Otevřel jsem vchodové dveře a ucítil chladné mrhlení. Mísilo se s mým potem a chladilo mi čelo a konejšilo bolest v ruce a vůbec úplně všechno. Zavřel jsem oči a nechal na sebe padat drobné kapičky. Byl to jeden z nejhezčích zážitků, co jsem kdy měl. Možná si řeknete, že jsem toho asi moc nezažil. Ale, víte, ono přijde na situaci.

Zavřel jsem na zástrčku, vyšel na chodník a zapálil si cigaretu. Postupně se mi protestující srdce dalo dohromady a po něm za chvíli i dech. Bolest v ruce byla nesnesitelná a já jsem věděl, že se mnou zůstane ještě celé dny, ne-li týdny. Naštěstí při kouření zrovna používám druhou.

Vrátil jsem se do domu a viděl jsem, že Rayner zůstal tam, kde byl, když jsem vyšel ven. Ležel v kaluži zvratků. Byl mrtvý nebo vážně zraněný, což obojí obnášelo přinejmenším pět let. To pro mě nevypadalo dobře.

Já už jsem zavřený byl, víte. Bylo to sice jen na tři týdny a jen ve vazbě, ale když jste museli hrát dvakrát denně šachy s fanouškem West Hamu, který vydával jen jednoslabičné zvuky, na jedné ruce měl vytetováno ZLO a na druhé taky ZLO, a to se sadou figurek, v níž chybělo šest pěsců, všechny věže a dva střelci, tak si pak docela vážíte všelijakých drobných věcí v životě. Třeba toho, že nejste zavření.

Premýšlel jsem o tom a o všem, co s tím souvisí, vybavovaly se mi všechny ty úžasné země, do kterých jsem se zatím nedostal – a najednou jsem zaregistroval tiché šoupání a praskání – a tentokrát to sto procentně nebyl zvuk mého srdce. Ani plic, ani jiné části mého ubo-hého těla. Tohle šlo jasně odjinud.

Někdo nebo něco se zcela bez úspěchu snaží neslyšně sejít po schodech.

Buddhu jsem nechal na místě, vzal jsem ohavný alabastrový stol-ní zapalovač a sunul se ke dveřím, které byly také ohavné. Jak může někdo vyrobit ohavné dveře? To je otázka. No, dá to práci, ale věřte mi, přední bytoví architekti by si s tím poradili, než byste řekli švec.

Snažil jsem se zadržet dech, ale nešlo to, tak jsem tedy čekal hlučně. Kdesi cvakl vypínač, chvíli bylo ticho a potom cvakl znovu a znovu bylo ticho. Otevřely se dveře, ticho, nikde nic, zavřely se. Stát. Premýšlet. Ještě obývací.

Ozvalo se šustění látky a potom jsem se přistihl, že povolují sevření na alabastrovém zapalovači a téměř s pocitem úlevy se opírám o zeď. Protože i přes všechny svůj strach a vyčerpání bych klidně vsadil krk na to, že parfém Fleur de Fleurs od Niny Ricci není vůně agresivního útočníka.

Zastavila se ve dveřích a rozhlédla se po místnosti. Bylo zhasnuto, ale závěsy byly roztažené a z ulice sem šla spousta světla.

Počkal jsem, až si všimne Raynera, a potom jsem jí dal před ústa ruku.

Absolvovali jsme všechny formality, které diktuje Hollywood a pravidla slušného chování. Snažila se křičet a kousala mě do dlaně

a já jsem jí řekl, aby byla zticha, protože když nebude křičet, tak se jí nic nestane. Křičela a já jsem ji uhodil. Jak říkám, rutina.

Nakonec seděla na ohavné pohovce se čtvrtlitrem brandy, které – jak se ukázalo – nebylo vůbec brandy, ale calvados. A já jsem stál u dveří a tvářil jsem se jako mentálně úplně zdravý člověk.

Natočil jsem Raynera na stranu do jakési stabilizované polohy, aby se nemusel dusit vlastními zvratky. Nebo cizími, na tom nakonec nezáleží. Chtěla vstát, podívat se, jestli je v pořádku, a něco s ním udělat – polštář, mokrá hadr, obvaz nebo tak něco, aby se člověku nedělalo z pohledu na něj tak špatně. Já jsem jí ale řekl, aby zůstala, kde je, že už jsem zavolał záchranku a že je stejně nejlepší, když ho necháme být.

Začala se lehce třást. Nejdřív ruce, ve kterých svírala sklenici, potom až k loktům a nahoru k ramenům. Bylo to horší pokaždé, když se podívala na Raynera. Jistě, není nic nenormálního se klepat, když najdete uprostřed noci na koberci ve vlastním obývacím polomrtvého člověka v louži zvratků, ale nechtěl jsem jí to ještě víc ztěžovat. Zapálil jsem si cigaretu alabastrovým zapalovačem – opravdu byl ohavný i ten plamen – a snažil jsem se získat co nejvíc informací, než ji calvados nastartuje natolik, že se začne ptát ona mě.

Její obličej jsem v tom pokoji viděl třikrát. Jednou na fotce ve stříbrném rámu na krbu, jak se zubí na lyžařském vleku v Ray Bans, podruhé na příšerném velikém olejovém portrétu u okna, který namaloval někdo, kdo ji nejspíš neměl moc rád, a potřetí – a to byla rozhodně nejlepší varianta – na pohovce asi tři metry ode mě.

Nemohlo jí být víc než devatenáct. Měla hranatá ramena a dlouhé hnědé vlasy, které se vždycky zavlnily a zamávaly, než zmizely vza-

du za krkem. Podle nápadných vyklenutých lícních kostí by ji člověk odhadoval na orientálku, ale tento odhad vzal za své, jakmile jste došli k očím, které byly také vyklenuté a velké a světle hnědé. Jestli to všechno teda dává nějaký smysl. Na sobě měla červenou hedvábnou noční košili a jednu elegantní pantofli s ozdobnou zlatou stuhou přes prsty. Rozhlédl jsem se po místnosti, ale sestřičku nebylo nikde vidět. Třeba jí na druhou nezbylo.

Odkášala si.

„Kdo je to?“ zeptala se

Mohlo mě napadnout, že je to Američanka, ještě než otevřela pusu. Vypadá příliš zdravě, než aby mohla být jiné národnosti. Kam oni chodí na ty zuby?

„Jmenoval se Rayner,“ řekl jsem a potom jsem si uvědomil, že to není moc obsáhlá odpověď, že bych měl něco přidat. „Byl to nebezpečný člověk.“

„Nebezpečný?“

Zdálo se, že ji to znepokojilo. Není divu. Asi ji napadlo – zrovna jako mě – že jestliže byl Rayner nebezpečný a já jsem ho zabil, tak se z principu prosté hierarchie stávám nebezpečným já.

„Nebezpečný,“ opakoval jsem a sledoval jsem, jak odvrací pohled jinam. Zdálo se, že už se tolik netřeše. To bylo dobře. Nebo se možná ten její třes synchronizoval s mým, takže jsem ho tolik nevnímál.

„No... a co tady dělá?“ zeptala se nakonec. „Co tu chceš?“

„Těžko říct.“ Pro mě tedy rozhodně těžko. „Možná peníze, možná stříbro...“

„To jako... on vám to neřekl?“ Najednou mluvila hlasitě. „Vy jste ho praštil, aniž byste věděl, kdo to je? A co tu dělá?“

Navzdory šoku jí to myslelo dost dobře.

„Praštil jsem ho, protože se snažil mě zabít,“ řekl jsem. „Už jsem zkrátka takový.“

Pokusil jsem se o šibalský úsměv, ale zahlédl jsem se v zrcadle nad krbem a zkonstatoval jsem, že tudy cesta nevede.

„Už jste zkrátka takový,“ odpověděla nepřátelsky. „A kdo vůbec jste?“

A je to tu. Tady na to budu muset v rukavičkách. Aby náhodou všechno nebylo ještě mnohem horší, než už je teď.

Pokusil jsem se o překvapený pohled, snad i trochu dotčený.

„Vy jste mě nepoznala?“

„Ne.“

„Ehm. Fakt? Fincham. James Fincham.“ Natáhl jsem k ní ruku. Nepřijala ji, a tak jsem to gesto ukončil jako ležérní prohrábnutí účesem.

„To je jen jméno,“ řekla. „To ale nejste vy.“

„Jsem přítel vašeho otce.“

Chvilí přemýšlela.

„Obchodní partner?“

„Něco na ten způsob.“

„Něco na ten způsob.“ Přikývla. „Vy jste teda James Fincham, jste něco jako obchodní partner mého otce a právě jste v našem domě zabil člověka.“

Dal jsem hlavu na stranu a snažil se naznačit, že v podstatě ano, že to je teda ale zvrácený svět.

Znovu ukázala zuby.

„Takže takhle je to, ano? To je jako vaše curriculum vitae, jo?“

Znovu jsem se pokusil o šibalský úsměv, se stejným výsledkem jako před chvílí.

„Počkejte moment,“ řekla.

Podívala se na Raynera a potom se najednou napřímila, jako by ji právě něco napadlo.

„Vy jste ale nikoho nevolal, že ne?“

Když se to tak vezme, bylo jí spíš kolem čtyřiaadvaceti.

„Myslíte jako...“ plácal jsem se v tom a nevěděl jsem, jak z toho ven.

„Myslím, že sem žádná záchranka nejede,“ dodala. „Jéžišmarjá.“

Položila skleničku na zem, vstala a šla k telefonu.

„Počkejte,“ řekl jsem, „než uděláte nějakou hloupost...“

Šel jsem k ní, ale když jsem viděl, jak se otočila, uvědomil jsem si, že zůstat na místě by bývalo bylo moudřejší. Nerad bych si ještě týden vytahoval z obličeje kousky telefonního sluchátka.

„Zůstaňte tam, pane Finchame,“ zasyčela na mě. „Tohle není žádná hloupost. Volám záchranku a volám policii. To je totiž obvyklý postup používaný po celém světě. Přijdou sem chlapíci s pendrekem a odvedou vás pryč. Na tom není vůbec nic hloupého.“

„Podívejte se,“ namítl jsem, „neřekl jsem vám tak docela pravdu.“

Otočila se ke mně a zúžily se jí oči. Víte, co tím myslím. Prostě se zúžily, horizontálně, ne vertikálně. Možná by spíš bylo přesnější říct, že se zkrátily, ale to by nikdo neřekl. No, ono zúžily se taky zrovna moc neříká.

Prostě přimhouřila oči.

„Jak to myslíte, že jste mi neřekl tak docela pravdu?“

Měla mě na lopatkách, o tom nebylo pochyb. Byl jsem v rejži. Ale ona prostě jen vzala telefon a vytočila první devítku.